

Class XII

अधोलिखितम् अनुच्छेदम् पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् यथानिर्देशम् उत्तराणि लिखत-

सन्तः ज्ञानेश्वरः नद्याः तीरे ध्यानमग्नः आसीत् , तस्माद् किञ्चिद् दूरम् एकः अन्यः सन्तः अपि ध्यानावस्थायाम् उपविष्टः आसीत्। तदैव एकः बालकः चरणस्खलनात् नद्याम् अपतत् , उच्चैः च व्यलपत्। अपरः सन्तः बालकस्य रुदनम् अश्रुणोत् परम् सः तथैव ध्यानमग्नः अतिष्ठत् । सन्तः ज्ञानेश्वरः तत्क्षणाद् एव नद्याम् अकूर्दत् बालकम् च अरक्षत् । तत्पश्चात् सः अपरं ध्यानमग्नम् सन्तम् अवदत् –“ भवता अस्मिन् बालके ईश्वरदर्शनम् न कृतम्। “ यदि हृदये करुणा नास्ति तदा ध्यानम् व्यर्थम्। मानवः देवत्वम् तु प्राप्तुम् वाञ्छति परम् मानवताम् विस्मरति ।

(i) 'विस्मरति' इति क्रियापदस्य कर्तृपदम् किम् ?

(1) देवत्वम् (ख) मानवता (ग) मानवः (घ) सन्तः

(ii) 'बालकः' इति विशेष्यपदस्य विशेषणपदम् अनुच्छेदे किम् ?

(1) एकः (ख) सः (ग) अस्मिन् (घ) अन्यः

(iii) 'सः तथैव ध्यानमग्नः अतिष्ठत्' अत्र 'सः' इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?

(1) अपरः सन्ताय (ख) ज्ञानेश्वराय (ग) बालकाय (घ) ईश्वराय

(iv) 'दया' इति पदस्य किम् पर्यायपदम् अनुच्छेदे प्रयुक्तम् ?

(1) मानवता (ख) करुणा (ग) देवत्वम् (घ) रुदनम्

उत्तरम् (i) (ग) मानवः (ii)(क)एकः (iii) अपरः सन्ताय (iv)(ख)करुणा